

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

343.7

Szerző:

Cím: *A gonosztevő világ tőkepenzesei*

Forrás:

Friss Újság

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

A gonosztevő világ tőkepenzesei

1925. 6. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hogyan dolgoznak az orgazdák? — A szőke Stefánia a betörők orgazda-vezére — Saját autója és palotája van egy-egy orgazdának — Az orgazdák ügynökei kávéházakban bonyolítják le üzleteiket — A legujabb zsarolási trükk, betöréssel párosulva — Egy délelőtt a főkapitányság detektívosztályán

A főkapitányság Zrinyi-ucca felőli kapuján kell bemenni, két emeletet kell megmászni és ott van az ember a rendőrség hírs detektívosztályán. Az egész Zrinyi-uccai front csupa detektív-szobával van tele. Az itteni folyosókon van a legnagyobb sürgés-forgás. A sötét falak között sohasem tudhatja az ember, mikor ütközik előállított vagányokba, fiárkésző újságírókba, izgatott ügyvédekbe, avagy a detektívsapatok valamelyik emberébe. Ha habra menne itt a játék, azt lehetne mondani, hogy patriarchális kedélyesség a detektív-folyosók hangulatának alapszíne. Csak-hogy nem kicsiny a tét; igen komoly ügyek mozgatják az itten nyüzsgő embereket, akik közül bizony nagyon keveseknek van kedvük a humorizáláshoz.

Talán még a legvidámabbak a notórius bűntevők. Ezek már régi ismerősök ezek között a falak közt. Megesett, hogy kezdő detektíveknek, akik a kerületi kapitányságokról hoztak be valamelyik, minden hájjal megkent gonosztevőt, a gonosztevő mutatta az utat, mert a detektív nem ismerte ki magát ebben a labirintusban. A régi vagány, vagyis a nyilvántartott, sokszor megbüntetett gonosztevő, ismeri már ugyszólván az összes detektíveket. Bizony mindegy, hogy egyenruha van-e a detektíven, mert a civilöltözék ugyancsak nem őrzi meg a detektív inkognitóját. A notórius vagány, akit végigvezetnek a detektív-folyosón, így köszönget jobbra-balra:

— Alázatos szolgálója, főfelügyelő ur!
— Kezüket esőkolom, detektív urak!
— Kisztihand, Miklós bácsil stb. stb.
De nemcsak a betörők jó ismerősök itt, a főkapitányságon. Az orgazdák díszes társasága is idehaza van itt s az a meglepő, hogy a gyengébb nem, a nő, főlösen nagy számmal van képviselve az orgazdák között.

A szőke Stefánia, az orgazdák királynője

Az orgazdák természetrajzát a betörő-detektívcsoporthoz tagjai, *Angyal László*, *Pettendy* és *Molnár főfelügyelők* emberei ismerik a legjobban, mivelhogy a betörésekből származik a legtöbb szajré, rablott holmi és ennélfogva a legnagyobb orgazda-érdekeltségük a betörőknek van. A betörő-csoport vezetőinél érdeklődtünk tehát az orgazdák iránt és sok érdekességet tudunk meg a bűnvilágnak ezekről a tagjairól.

Mindenekelőtt kiderült, hogy a kisebb-szabású orgazdáknak mintegy 60 százaléka nőkből áll. És nem is mindannyian öreg nők. Vannak közöttük csinosak és szemrevalók is. A legérdekesebb alak közöttük a szőke *Wahl Stefánia*, akinek Budán saját háza van. Nem volt több tizennyolc évesnél, amikor első ízben került a rendőrségre. A zárdában nevelkedett urileány a jégen megismerkedett *Horváth Karcsival*, a

hirhedt kasszafuróval, akiről kezdetben azt hitte, hogy mérnök. A „mérnök” ur csakhamar elcsábította a szép leányt, majd pedig *Wahl Stefánia* uri szüleinek házában helyezte el az éjszakánként rablott értékeket, anélkül, hogy a család tudta volna, hogy orgazdaságra használják föl *Stefánia* habbféher leányszobáját.

A kasszafuró azután annyira rabjává tette a szép leányt, hogy később már teljesen bekapcsolta őt züllött társaságába és *Stefánia* résztvevett barátja betörőtársainak minden akciójában. Az aktív betörőmunkát azonban csakhamar abbahagyta, szakított *Horváth Karcsival* és ehelyett szépségével egyszerre négy-öt ügyes és hirhedt betörővel tartott fenn barátságát. A fiatal nőben csakhamar úgy kifejlődtek rossz tulajdonságai, hogy valósággal a szellemi vezére lett a pesti betörőknek, akik a szákmányolt holmit neki adták át értékesítés végett. Így lett *Wahl Stefánia* az orgazdák királynője.

Volt idő, amikor a detektívek egyenesen *Stefánia* öngnagságához mentek házkutatásra, ha valami nagyobb-szabású betörés szákmánya után kutattak. Amikor évek előtt titokzatos módon

eltűnt néhány nagyértékű váza a királyi várból, ezeket is a szép nő pazar berendezésű otthonában találták meg.

Ma már *Wahl Stefánia* állítólag nyugalmába vonult. Néhány évi börtönnel a háta mögött még mindig szépasszony-számba megy. Amikor *Ledererné* barátnői után kutattak a városban, *Stefánia* asszonytól is érdeklődtek, hogy vajjon nem tartozott-e a hullaszeletelő urnó ismeretségi körébe. A notórius orgazda-vezérnő felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen:

— Mit gondolnak az urak, — mondotta a detektíveknek — szóba álltam én valaha is az ilyen veszett nővel, mint ez a volt kasszirnő lehetett. Én a nőket nagyon megválogattam; csak a férfiakal szemben voltam elnézőbb, mert kedveltem bennük az elszántságot, amellyel tetszeni akartak nekem. Mert boldogok voltak, ha megdíesértem őket egy-egy vakmerő, sikerült betörés után.

Az orgazdák a gonosztevő világ tőkései

Az orgazdák a legérdekesebb tagjai a bűnözők világának. Budapesten ezer-öt száz notorius orgazdát tart nyilván a rendőrség. Az alkalmi orgazdáknak pedig egészen bizonytalan a száma. Bizto-

san többen vannak, mint ahány hurokra kerül. Sokan a notoriusok közül tekintélyes vagyonra tettek szert s ma már visszavonultan élnek, csöndesen meghuzódnak saját házukban, nevelőnőt tartanak gyermekeiknek, sőt van olyan aki autót tart.

Az orgazda ugyanis gyakran nyílt üzletet tart. Ócskavaskereskedése, ékszerüzlete van, szőnyegkereskedő, stb. és a rendőrséggel lehetőleg kerüli az összeütközést. Az igazán nagystilű orgazda nem is érintkezik közvetlenül a betörőkkel és tolvajokkal, akik be sem teszik a lábukat az üzletébe. A vagányok és az orgazda között ügynökök közvetítenek. Az orgazda-ügynökök néhány pesti kávéházban szoktak összejönni és ott bonyolítják le üzleteiket.

De nem csupán adniak és vesznek, hanem mást is csinálnak. A híres *Orenstein* Jakab pl. valósággal bankárja volt a betörőknek. Finanszírozott egy-egy nagyszabású betörést és jól vigyázott arra, hogy ne a saját pénzét kockáztassa. Erre valók voltak a diszkrétén meghuzódó orgazdák, akiknek *Ohrenstein* az ügynökük volt. A bécsi *Schwarzenberg-palotában* elküvetett híres betörést részvénytársasági alapon finanszírozta *Ohrenstein*, orgazda-ügynöktársaitól szedte össze a pénzt és nem kevesebb mint tíz ügynök siratta hlába kidobott millióit, amikor a betörőket nyakoncsípték, mielőtt a zsákmányból még egy fillér hasznuk is lehetett volna.

Mikor az orgazda egyezkedik a károsulttal

Hogy milyen trükkökkel dolgoznak az orgazdák, erre nézve érdekes dolgot tudtunk meg. *F. Gábor* földbirtokos budai nyaralójában betörők jártak és elvitték az összes értékes szőnyegeket. A megkárosított földbirtokos szaladt a rendőrségre és följelentést tett ismeretlen tettesek ellen. Megindult a nyomozás a betörők után; azonban eredmény nélkül. Egy napon aztán *F. Gábort* fölkereste egy ember és így szólt hozzá:

— Tisztelt uram. Ön ugyebár szeretné visszakapni a szőnyegeit és nem fontos önnek, hogy a betörőket megbüntetik-e, vagy sem? Nos hát általam visszakaphatja a szőnyegeket teljesen hiánytalanul, persze, ha fáradságomat kellőleg megjutalmazza.

A földbirtokos, aki már rég lemondott

arról, hogy valaha is visszakapja hat darab csodaszép szőnyegét, látható örömmel fogadta az ajánlatot és bele-

ment a feltételek megtárgyalásába.

— Mennyit értek önnek a szőnyegei?
— kérdezte az ismeretlen férfi, mire a földbirtokos jóhiszeműen így válaszolt:
— 40-50 milliót.